

HVAD ER ERFARINGERNE MED MELLEMPFORMER MELLEM ALMEN- OG SPECIALUNDERSVISING?

Thyge Tegtmejer, ph.d., forsker ved VIVE

FØRSTE OPLÆG (12 MINUTTER)

I. LIDT HISTORIK

**2. VORES DEFINITION OG HOVEDFUND
FRA KORTLÆGNINGEN AF
KOMMUNERNES PRAKSIS**

**3. BØRNEPERSPEKTIVER PÅ
MELLEMMFORMER**

LIDT HISTORIK

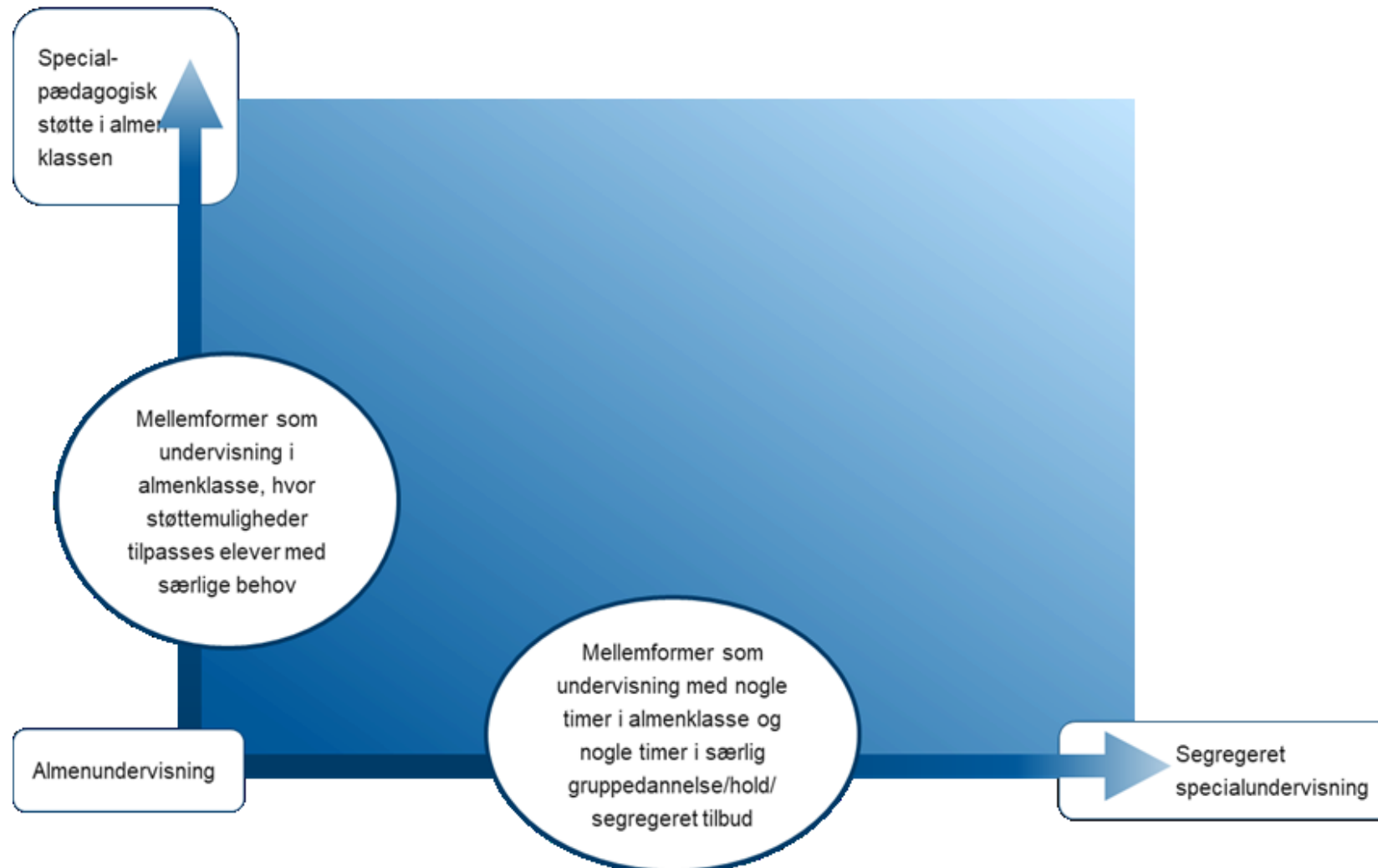
HVOR KOMMER BEGREBET "MELLEMFORMER" OVERHOVEDET FRA?

DET DANSKE SKOLESYSTEM HAR "ET BIPOLÆRT AKTIVITETSMØNSTER"
HVOR MAN ENTEN ER I ALMEN ELLER I SPECIAL

*"HVIS DENNE UDVIKLING SKAL VENDES, ER DER BEHOV FOR AT
IVÆRKSÆTTE TILTAG, DER FORSKYDER SPECIALUNDERVISNINGEN TIL DEN
ALMINDELIGE FOLKESKOLE VED ANVENDELSEN AF FORSKELLIGE
MELLEMFORMER FOR SPECIALUNDERVISNING [...]" (BUVM, FMIN M FL.
2010, 20).*

INKLUSIONSEFTERSYNET 2016: FORTSAT "...EN MANGLENDE VIDEN OM
OG ET UUDNYTTET POTENTIAL..." (MINISTERIET FOR BØRN,
UDDANNELSE OG LIGESTILLING 2016: 128-129).

2021-2022: VIVE UNDERSØGER MELLEMPFORMER GENNEM EN PRAKSISKORTLÆGNING, EN FORSKNINGSKORTLÆGNING OG CASESTUDIER PÅ SKOLER (HHV. 79% OG 44%)

ET GENNEMGÅENDE ELEV-PERSPEKTIV: DER ER GODE MULIGHEDER I DE FLEKSIBLE MELLEMPFORMER IFT. AT TILGODESE SÆRLIGE BEHOV.

”... JEG KAN IKKE HOLDE UD TIL, AT MAN VAR MANGE MENNESKER, DER SNAKKEDE PÅ SAMME TID. OG SÅ... [HOLDET], DER VAR JO KUN FEM MENNESKER ELLER SÅDAN NOGET... SÅ DET VAR OPLAGT FOR MIG AT KOMME DERIND”.

(ALBERT, 9. KLASSE)

”JEG VAR IKKE I SKOLEN I ET HELT ÅR ... PÅ GRUND AF AT JEG IKKE FIK RIGTIG HJÆLP. OG DER VAR BARE INTET, DER GIK GODT PÅ DET TIDSPUNKT, DET BLEV BARE VÆRRE. OG SÅ FIK JEG DEPRESSION, SÅ JA. (...)

... LIGE PÅ DET PUNKT, SÅ SYNES JEG ÆRLIGT TALT, DET ER SKOLENS SKYLD, FORDI DE VIDSTE GODT, AT DER VAR ET ELLER ANDET, DER FOREGIK, DE GJORDE BARE IKKE EN SKID MOD DET, SÅ...” (MIKE, SPECIALSKOLE)

ANDET OPLÆG (12 MINUTTER)

**1. ØKONOMISTYRING OG
MELLEMPFORMER**

**2. CENTRALE DILEMMAER – UANSET
HVILKEN ØKONOMISTYRING MAN
ARBEJDER MED**

ET CENTRALT VALG FOR MANGE KOMMUNER: ØKONOMISTYRING OG VISITATIONSKOMPETENCE

Centraliseret økonomi og
visitation
(43%)

```
graph LR; A([Centraliseret økonomi og visitation (43%)]) --> C[Pædagogiske konsekvenser for både almenskoler og specialtilbud]; B([Økonomi og visitation helt eller delvist udlagt til skoler/ skoledistrikter (57%)]) --> C;
```

Økonomi og visitation helt
eller delvist udlagt til
skoler/ skoledistrikter
(57%)

Pædagogiske
konsekvenser for
både almenskoler
og specialtilbud

(LINDEBERG ET AL. 2022, 68)

UDLAGT ØKONOMI: OGSÅ EN ANBEFALING 2010
+ I ØKONOMIAFTALER.

BAGGRUND: HASTIG VÆKST I SEGREGERING + KONSEKVENSER
FOR ALMENSKOLEN.

FORMÅL:

STYRKET INCITAMENT.

STØRRE RÅDERUM PÅ SKOLERNE IFT. STØTTEINDSATSER

Centraliseret økonomi
og visitation
(43%)

CENTRALISERING AF MIDLERNE TIL SPECIALUNDERVISNING
KAN BINDE MIDLERNE SÅ DE IKKE ER TILSTEDE I
ALMENOMRÅDET - SAMT TRÆKKER MIDLER FRA ALMEN.

*”SOM DET ER NU, SÅ SUGER SPECIALSKOLERNE SÅ STOR EN DEL AF
BUDGETTET, SOM GØR, AT VI IKKE HAR RESSOURCERNE TIL AT
INVESTERE I ALMEN. OG DET ER EN RIGTIG SVÆR SKUDE AT
VENDE”. (SKOLECHEF)*

”... DET, DER JO SKER, ER, AT NÅR BØRNENE REJSER UD AF ALMENSKOLERNE OG IND I SPECIALPÆDAGOGISKE TILBUD, SÅ REJSER DEN SPECIALPÆDAGOGISKE EKSPERTISE HOS LÆRERNE OG PÆDAGOGERNE MED – PENGENE REJSER MED, HELE MINDSETTET REJSER MED. OG DET VIL SIGE, AT DET SÅ IKKE LÆNGERE ER TIL STEDE UDE I ALMENSKOLERNE. OG SÅ SENDER DE ENDNU FLERE AFSTED, FORDI DE SÅ IKKE HAR KAPACITETEN TIL AT LØFTE OPGAVEN”. (PPR-LEDER)

= EN RISIKO FOR EN SELVFORSTÆRKENDE EFFEKT:

MANGLENDE KOMPETENCER SAMT EN OPFATTELSE AF AT BØRNENE ”HØRER HJEMME” I SPECIALTILBUD

MEN: DER ER EN RISIKO FOR AT "NISSEN FLYTTER MED":

Økonomi og visitation
helt eller delvist udlagt
til skoler/
skoledistrikter (57%)

*"INTENTIONEN VAR OGSÅ ,AT MAN IKKE
KUNNE STYRE ØKONOMIEN I
KOMMUNEN. NU ER PRESSET, DER LÅ PÅ
FORVALTNINGSNIVEAU FØR, FLYTTET UD
PÅ SKOLEN. NU SIDDER VI I DILEMMAET."*

(SKOLELEDER)

HVILKE KONSEKVENSER? EN RISIKO FOR, AT BL.A. MELLEFORMERNE BEGYNDER AT "ÆDE" AF ALMENSKOLES BUDGET.

"...VI [ER] ØKONOMISK RAMT PÅ EN MÅDE, HVOR SUMMEN IKKE RÆKKER TIL BEHOVENE. SÅ TOLÆRERORDNING I KLASSERNE, FØRHEN VAR DER FLERE TIMER MED TO LÆRERE PÅ, DE ER HEVET UD FOR AT KOMME I [MELLEFORMERNE]. SÅ ALLE RESSOURCER TIL TOLÆRERORDNING OG HOLDDANNELSE OG SÅ VIDERE ER LAGT UD I [MELLEFORMERNE]. SÅ SOM ELEV I EN ALMENKLASSE MED 26, SÅ ER MAN HELE TIDEN I DET STORE FÆLLESSKAB. OG FOR NOGEN BLIVER DET SVÆRT AT RUMME, OG DERMED EKSKLUDERER VI NOGEN INDIREKTE."

(SKOLELEDER)

”DER KAN JEG FRYGTE FOLKESKOLENS FREMTID... AT DE BØRN, DER BARE ER FAGLIGT DYGTIGE OG KAN FUNGERE I FÆLLESSKABET, DEM KAN VI IKKE FODRE TILSTRÆKKELIGT FORDI ALLE RESSOURCER GÅR TIL SPECIALOMRÅDET.

(...)

HVORDAN ER DET, AT MAN FÅR DE DYGTIGE ELEVER TIL AT STÅ PÅ TÆER NÅR AL TID GÅR TIL DE UDFORDREDE?”

EN VIGTIG POINTE:

ØKONOMIEN TIL SPECIALUNDERVISNING OG ØKONOMIEN TIL ALMENUNDERVISNING ER FORBUNDNE KAR. UANSET ØKONOMISTYRINGSMODEL. DERFOR BLIVER SEGREGERINGEN MEGET HURTIGT ET PROBLEM FOR ALMENSKOLEN.

ET GRUNDLÆGGENDE SKOLEPOLITISK SPØRGSMÅL:

HVORDAN BRUGER VI BEDST SKOLEOMRÅDETS SAMLEDE RESSOURCER?

DET BETYDER OGSÅ: HVIS MAN VIL ARBEJDE MED MELLEMFORMER, SÅ ER DET HELE SKOLEN SOM BØR FORANDRES.